

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Băndășana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chișelețiana, Cădreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Găvoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniăreva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Notiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Iva-mare), Riureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Țașnad), Zărândeana, Zlăgneana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

La situație.

Ceea-ce bursele de valori și mărfuri ale Monarhiei noastre, asemenea unor seismografe, au presimțit și prevestit deja de vreme îndelungată, azi este fapt implinit. Vieța economică a monarhiei trece prin mari sguduiri, trăim și înaintăm spre zile grele.

După mobilizarea parțială ordonată acum câteva zile în contra Sârbiei, Majestatea Sa a decretat cu ziua de 31 Iulie a. c. mobilizarea generală a întregii puteri armate a monarhiei. Ne apropiem deci cu pași repezi de războiu, suntem deja în stare de războiu.

Consecvențele economice ale acestei măsuri extraordinare, a acestui eveniment încă nemaipomenit de generațiile actuale, sunt azi încă incalculabile. Ele vor fi cu atât mai grele, cu cât evenimentele, la a cărora desfășurare asistăm, surprind vieța economică după doi ani de criză grea financiară și economică, din care abia a avut vreme a se reculege încâtva în timpul din urmă.

Pentru moment, și cele câteva scurte zile ale înarmării trupelor și transportării lor pe câmpul de operație, vieța economică, ce este drept, pulsează mai viu în țara întregă, realizându-se învârtiri mari, mai ales în comerțul de articole de prima necesitate, apoi de vite și cai etc.; aceasta însă nu este decât o apariție trecătoare, locul căreia îl va lua în curând neîncrederea, lipsa totală de afaceri, stagnarea vieții economice, scumpetea extraordinară — depresiunea generală.

Unele dintre acestea și-au aruncat deja înainte umbra, se resimt deja de pe acum în măsură îngrijitoare. Sub presiunea împrejurărilor și în vederea evenimentelor, ce ne așteaptă — de o parte, iar de altă parte pentru apărarea stocului de aur Banca Austro-Ungară încă s'a văzut îndemnată a hotări la 26 Iulie a. c. — scurt înainte de declararea războiului către Sârbia — urcarea etalonului ei cu un procent întreg. Cu începere dela 27 Iulie a. c. discountul Băncii Austro-Ungare este deci 5% pentru escontul de cambii, warrant-uri și efecte, 5 1/2% pentru împrumuturi pe efecte de stat, asigurații saline, bonuri de tesaur austriace și ungare etc. și 6% pentru alte valori de bursă.

Zile grele au și vor mai avea în aceste vremuri critice și băncile, a căror putere de rezistență este pusă din nou la o grea încercare. De o parte lipsa puterii de prestațiune a clientelei lor, istovită de calamitățile elementare din ultimii doi ani, secarea poate pentru multă vreme a isvoarelor lor de venit, iar de altă cererea stăruitoare și necruțătoare a deponenților după banii lor, vor impune multor bănci, mari sforțări pentru susținerea echilibrului lor.

În temeiul solidității lor, recunoscute și apreciate și de înaltele cercuri financiare străine, este însă îndreptățită speranța, că băncile noastre vor învinge și de astădată multiplele greutăți, ce li-se vor pune în calea funcțiunii lor normale și, întrucât puterile lor proprii nu vor fi suficiente vor fi și ele împărțite de creditele excepționale, pe cari băncile mari din capitală și guvernul le-a pus în vedere băncilor

mici și privaților, în preșara declarării războiului.

Căci existența băncilor noastre și prin ele prosperarea număratoarei lor clientele constituie și trebuie să constituie, în acest colț de țară înțocmai așa un înalt interes pentru stat, ca și existența și prosperarea băncilor și poporului din oricare alt colț a țării. Să așteptăm deci liniștiți desfășurarea evenimentelor, păstrându-ne calmul dictat de împrejurări.

Un cuvânt către deponenții băncilor.

Din diferite părți ale țării vin știri, că deponenții băncilor, în urma agravării situației politice externe și a mobilizării armatei s'au alarmat și asaltând ghișeurile băncilor, cer cu stăruință replătirea capitalurilor lor depuse spre fructificare.

! *In cele mai rare cazuri, cererile acestea ale deponenților sunt cereri legitime, pentru trebuințe reale ci în majoritatea cazurilor sunt numai efluxul fricei, și a svonurilor neîntemeiate, că în caz de războiu trupele dușmane ar putea pune mâna pe capitalurile aflătoare la bănci sau că însuși statul ar fi îndreptățit sau avisat să sechestreze capitalurile acestea pentru trebuințele războiului.*

Ținem a asigura pe fiecare, că acestea sunt informații absolut false, cu totul neîntemeiate și că siguranța băncilor este în caz de războiu neschimbată, și averea privată este și în caz de războiu cu totul neatacabilă.

În privința aceasta există și convenții internaționale, ce se respectează cu toată rigoarea în toate războaiele popoarelor civilizate.

Astfel «Convenția dela 18 Octobrie 1907 dela Haga asupra legilor și obiceiurilor războaielor de pe uscat», care este inarticulată nu numai în colecția legilor din Monarhia noastră, ci și în colecția de legi a celor mai multe state europene, spune apriat: „armata, care cuprinde vreun teritoriu, poate sequestră numai numărarul și valorile aflătoare în proprietatea statului, precum și pretensiunile incassabile convenite acelu stat (art. 53), averea particulară nu poate fi confiscată (art. 46), iar averile comunelor, cad sub aceiaș considerație, ca și averea privată (art. 56).

Nu este deci nici un motiv de alarmare a deponenților, banii lor sunt mai sigur plasați la bănci, decât în cassettele lor private

și vor face mai bine, atât în interesul lor, cât și al obștei, dacă-și vor lăsa banii acolo, unde sunt, unde nu se fură; nu sunt primejduiți, nici nu se prădează, Capitalurile acelea, ci se fructifică în favorul, celor în drept.

Mobilizarea financiară a Monarhiei.

(Urmare).

Să cercetăm acum, cum se desfășură acțiunea de războiu a Băncii Austro-Ungare, ce sarcini este capace a suportă și cu cât poate fi ea împovărată?

Unul dintre factorii acțiunii este rezerva metalică a băncii, care după natura lucrului nu poate fi sporită repentin, după plac; iar alt factor este mobilitatea circulației de bancnote, care este limitată prin normele de acoperire a bancnotelor. Rezultaanta ambelor da capacitatea de prestațiune a băncii în caz de mobilizare financiară.

Rezerva metalică a „Băncii Austro-Ungare“ a fost în media ultimilor 4 ani (1910—1913) de K 1.628.910.500 care, pe lângă o acoperire metalică de 40% a îngăduit o emisiune de bancnote în sumă de 4.072.301.250

Dacă se va subtrage din suma aceasta circulația normală de bancnote, va să zică nu circulația de bancnote a anului 1912, nici a anului 1913, când circulația a luat proporții extraordinare, ca și în timp de mobilizare, și nici a anului 1911, când retragerea capitalurilor străine asemenea a potențat în mod extraordinar circulația de bancnote — ci, dacă se va subtrage suma medie a circulației de bancnote din 1910, adecă suma de . . . . . 2.081.430.000 atunci rezultă suma de . . . . . K 1.990.871.250 ca sumă a bancnotelor, ce se mai pot emite pe lângă acoperire regulamentară.

Dar chiar dacă se va lua, pe lângă o calculațiune mai pesimistă, media circulațiunii de bancnote a ultimilor 4 ani (1910—1913) de . . . . K 2.240.956.750 totuș mai rămâne suma de . . . . „ 1.832.244.500 până la concurența căreia mai poate fi urcată circulația de bancnote; va să zică o sumă, care dejă singură ar acoperi în primele două luni ale războiului toate necesitățile circulației de bani.

Prin urmare capacitatea de prestațiune a băncii noastre de emisiune este mare, chiar și pe lângă actualul sistem de acoperire și grație politicii ei de afaceri raționale, urmată în timp de pace, aceasta capacitate de prestațiune mai poate fi potențată. După toate semnele, „Banca Austro-Ungară“ va satisface necesitățile crizei, dacă cere trebuința chiar și cu prețul extremei forțări a circulației sale de bancnote.

Deoarece însă pentru susținerea valutei și în special pentru liniștirea publicului niciodată nu este consult a potența circulația bancnotelor până la limita extremă, admisă de lege, ar fi la loc să se ia unele dispoziții, cari să îngădue băncii de emisiune, ca în caz de mobilizare și sub durata războiului, să adopteze un sistem de acoperire mai avantajios pentru circulațiune.

Biletele „Băncii imperiale germane“ sunt acoperite numai până la 33 $\frac{1}{3}$ % cu aur, cu alte cuvinte pe

lângă o acoperire metalică egală, „Banca imperială germană“ poate emite cu $\frac{1}{5}$ mai multe bilete decât „Banca Austro-Ungară“. Banca de emisiune a Franței nu este limitată prin norme de acoperire. Deși circulația ei de bancnote este limitată în sus la o cifră anumită, totuși parlamentul, până acum, nicidecum nu s'a opus majorării contingentului, dacă s'a ivit posibilitatea de a fi atins contingentul maximal.

Nici la noi nu ar fi primejdios, ci din contră este chiar de dorit, ca cele două legislații să deie guvernului sau deadreptul băncii noastre de emisiune, autorizarea, de a acoperi bancnotele, în timpuri excepționale, în loc de 40%, numai până la 33 $\frac{1}{3}$ %, cu metal. Dispoziții analoge obvin, pentru timpuri excepționale și în statutele altor bănci de emisiune, cu alt sistem de acoperire, de exemplu în Danemarca și Belgia.

Asemenea s'ar înlesni mult mobilizarea financiară a monarhiei, dacă în locul cambiilor în aur asupra piețelor germane, „Banca Austro-Ungară“ ar avea în *rezerva sa de devize* cantități mai mari de cambii asupra piețelor triplei înțelegeri. Este o cerință a pregătirilor financiare de războiu, ca monarhiei să-i stea la dispoziție, după posibilitate, număroase valori, cari în primele zile ale mobilizării să se poată preface în aur în străinătate. Cu valorizarea devizelor germane însă nu s'ar face altceva, decât s'ar contribuie la slăbirea celui mai credincios aliat al monarhiei, pe când prin vânzarea de valori franceze, engleze și rusești pot fi aduși în perplexitate poate tocmai contrarii cei mai primejdioși. Alte state se pot folosi de astfel de manevre și cu ajutorul hârtiilor de valoare străine, ce le au în stăpânire; la noi, în monarhie însă, unde cele două state nu dispun de astfel de hârtii, iar asupra hârtiilor de stat ale particularilor guvernul nu poate dispune — devizele băncii de emisiune au importanță potențată.

În țările unde este introdusă *obligativitatea plăților în numărar*, este la loc să se ia prealabil dispoziții, ca în caz de mobilizare sau războiu conducerea băncii să poată *suspenda plățile în numărar*. După experiențele din trecut, încă nici un singur războiu european nu s'a purtat până la sfârșit pe bază de aur, și pretensiunile vor fi, și în viitor, atât de mari, încât abia va fi cu putință ca banca să rămână cruțată. În războiul burilor și în războiul ruso-japonez, plățile efective în aur, ce este drept au fost menținute, dar nu trebuie uitat, că acelea au fost războaie coloniale, de parte de frontierele țărilor beligerante și aproape fără nici un efect asupra circulației lor comerciale.

Intr'un războiu european fiecare stat va trebui să-și suspendeze, mai curând sau mai târziu, plățile în numărar, și anume nici nu totdeauna pentru motivul, că nu este capace a satisface cererile, deși în cele mai multe cazuri acesta va fi motivul. Suspendarea va fi consult să se decreteze fără șovăire sau să se încredințeze în mod confidențial conducerii băncii și să se absteie dela publicarea ei. Ministrul de finanțe francez Magne a pledat la 1870 pentru suspendarea plăților în numărar într'o vreme, când nici vorbă n'a putut fi de insuficiența acoperirii metalice, din contră Băncii Franței i-a stat la dispoziție rezerve de metal foarte considerabile: „Nous avons une réserve de 1 Milliard, c'est une ressource immense, conservons la!“ — „Avem rezerve de 1 miliard, cari sunt resurse imense, să le conservăm!“

La „Banca Austro-Ungară“ chestiunea plăților în numărar nu reclamează dispoziții extraordinare. Banca a satisfăcut în ce privește plățile în aur, chiar și fără

o forță legală, pretensiunile ridicate față de ea; ba în anii dintâi, pentru a familiariza publicul cu monetele de aur a forțat chiar punerea lor în circulație. Exportul de aur încă nu l-a considerat banca de un lucru primejdios, fiind de părerea, că aurul ei nu are să servească numai ca acoperire pentru biletele emise de ea, ci și ca mijloc internațional de plată, întrucât o pretind această trebuințele reale ale comerțului și circulației.

Dupăce însă rezerva metalică a băncii s'a redus mult deja în prima jumătate a anului 1912, și dela izbucnirea războiului balcanic cererea de aur a crescut continuu, Banca mai întâiu a limitat numai, iar la finele anului 1912, a suspendat total liberarea monetelor de aur.

Decretarea obligativității plăților în numărar ar fi fost în anii din urmă foarte riscată. Creșterea cursului valorilor din străinătate și reîntoarcerea hârtiilor de valoare din străinătate în patrie, ar fi făcut cu totul imposibilă lupta în contra scurgerii aurului în străinătate. Dar dupăce banca n'a liberat aur efectiv, cererea s'a restrâns asupra devizelor. Cererile acestea după devize încă le-a satisfăcut Banca numai cu hesitare și a îngăduit ca cursurile să se ridice peste relațiune ca în modul acesta să contrabalanseze speculațiunea.

Din toate acestea se vede, că susținerea plăților în numărar, deși nu ar fi devenit imposibilă, ar fi cerut însă sacrificii grele vieții economice a țării.

Pe cât de practică s'a dovedit suspendarea plăților în numărar deja în timp de pace, pe atât de irațional ar fi a suspenda, chiar și pe timp de războiu, *publicitatea băncii de emisiune*, adică publicarea situațiilor periodice ale băncii. Franța s'a folosit la 1870 de acest procedeu, fără să fi avut însă necesitate de el. Cei ce-l aprobă argumentează cu faptul, că scurgerea extraordinară de mare a aurului și creșterea imensă a circulației biletelor de bancă, în primele zile ale crizei, ar potența numai spaima publicului. Față cu aceasta stă părerea, că reducerea rezervei metalice nu poate servi ca motiv de îngrijorare, pentru că între alte împrejurări fiecă bancă de emisiune va fi necesită în cazul unui războiu european să-și suspendeze plățile în numărar, precum a făcut aceasta, de altcum și „Banca de Franța“ deodată cu suspendarea publicității ei. Reducerea mai însemnată a rezervei de aur nici nu poate avea loc în caz de suspendare a plăților în numărar, prin urmare din punctul acesta de vedere situațiile (sumarele) nu schimbă situația. Creșterea circulației biletelor de bancă o vor afla naturală și oamenii laici; probabil însă, că nici circulația nu va trece peste limita maximală admisă de lege.

Suspendarea plăților în numărar, ușurarea circulației bancnotelor, sunt dispoziții motivate din punct de vedere economic; față cu aceasta suspendarea publicității băncii nu contribuie de loc la îmbunătățirea situației faptice a băncii, ci este numai menită a potența neîncrederea și zăpăceala și a clătina și mai mult temelile vieții economice.

Iar lipsa de încredere și frica cauzează în primele zile ale crizei de războiu cele mai mari ravagii. Cu cât cei chemați vor reuși mai mult să delăture elementele acestea, să scurteze perioada neîncrederii generale, cu atât mai ușor va fi mersul crizei.

Necesitățile extraordinare ale mobilizării financiare le va diminua mai ales mobilizarea repedă a armatei.

Unde spaima, provocată de mobilizare nu este nutrită de pregătiri îndelungate de războiu; unde după

începerea ostilităților bubuie imediat tunurile, acolo nu este timp pentru formarea de rezerve de spaimă și după primul succes al armelor viața economică își recapătă liniștea.

De aci nizuința, manifestată în vremea mai nouă, de a scurtă, după posibilitate, timpul dintre ostilitățile, ce amenință a izbucni și dintre începerea faptică a ostilităților. Că din punct de vedere economic atacul subit asupra dușmanului este justificat, a dovedit-o deoparte statele balcanice, cari în urma faptului că au tănuit pregătirile lor de rășboiu și au început rășboiul pe neașteptate, au uzat până în momentul ultim de creditele lor din străinătate, de altă parte — marea criză financiară, prin care a avut a trece monarhia în anul 1912/13 în urma mobilizării mai îndelungate a trupelor sale.

Mai bine a dovedit avantajile, ce le are din punct de vedere economic intrarea imediată în acțiune, atacul subit, — Japonia în ultimul rășboiu cu Rusia. La finele lui Decembrie 1903 încă nimic nu vestea că Japonia se află în pragul unui mare rășboiu. Cota rentei japoneze la bursa din London eră mai urcată, ca ori și când.

La câteva săptămâni după aceea, lumea întreagă a aflat cu surprindere despre atacul nocturn, ce flota japoneză l-a îndreptat în zorile zilei de 8 Februarie, lângă Port-Arthur, în contra flotei rusești. Legăturile diplomatice au fost întrerupte abia de 2 zile și după declararea rășboiului au început imediat operațiunile flotei micului David în contra Goliatului complet surprins.*

statului. Dispozițiile detaliate privitoare la supraveghierea polițienească sunt normate prin ordinațiunea dată de cătră ministrul ungar de interne în înțelegere cu miniștrii de comerț și finanțe, iar în Croația și Slavonia prin ordinațiunea dată de cătră banul Croației-Slavoniei și Dalmației în înțelegere cu miniștrii de comerț și finanțe.

Ordinațiunea aceasta a intrat în vigoare la Iulie 1914. Asemenea și cea de sub Nr. 5478/1914.

Conform ordinațiunii Nr. 5478 *oficiile postale și de telegraf* sunt obligate a servi *judecătorilor și autorităților militare*, la cerere, *cu informații și cu date asupra oricărui expediții postale*. Autoritățile militare sunt în drept a cercetă și a desface pachetele postale sosite la anumiți adresați sau cele provenite dela anumite persoane.

Toate *depeșile stau sub controlul autorităților*. Fiecare, care trimite o telegramă privată este dator a-și înscrie numele și locuința pe blancheta telegramei și a-și legitima indentitatea persoanei sale. Expedierea și inmanuarea telegramelor private secrete, cu text echivoc sau cu semne comerciale este interzisă. Legătura telefonică extraurbană este total sistată pentru particulari.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Recolta.

Cel mai nou raport agricol al ministerului ungar de agricultură a fost și de data aceasta așteptat cu mare nerăbdare de speculanți, mai ales, că *îmblătirile de probă*, ce s'au făcut, au dat rezultate destul de slabe. În ultimele două-trei zile interesul a mai scăzut față de rezultatele recoltei, întru cât în timpul acesta atențiunea tuturor e îndreptată asupra evenimentelor din afară, ce se pregătesc. — De altfel prezentul raport agricol se prezintă foarte nefavorabil, arătând aproape la fiecare dintre cerealele mai însemnate reduceri mari, față cu raportul anterior. Astfel recolta se evaluează de data aceasta:

la grâu	34.1 mil.	față cu	36.4	din raportul trecut
„ seară	12.1	„ „ „	12.7	„ „ „
„ orz	14.6	„ „ „	15.1	„ „ „
„ ovăs	13.1	„ „ „	12.9	„ „ „

Aceste reduceri sunt a se atribui în parte și furtunilor mari deslănțuite aproape peste întreagă țara în ziua de 23 Iulie a. c. Cele mai multe ținuturi, cari au fost bătuite de aceste furtuni, sunt în Ungaria propriu zisă, pe când în părțile noastre pagubele de această natură sunt mai neînsemnate.

În cele două săptămâni — dela ultimul raport agricol încoace — au fost ploii foarte dese, ceea ce îngreunat mult lucrările cu adunatul și îmblătitul bucatelor. Pe alocurea grăul a început a încolți în clăi, iar în general șoarecii de câmp s'au înmulțit într'un mod de tot neobicinuit și pagubele cauzate de ei sunt foarte mari. Toate aceste împrejurări au contribuit ca

Dispoziții extraordinare luate de guvern din prilejul mobilizării.

În urma mobilizării parțiale a armatei guvernul a luat mai multe dispoziții extraordinare, dintre cari relevăm următoarele de interes pentru publicul nostru cetitor și pentru băncile noastre:

Ordinațiunea Nr. 5480/M. E., despre supraveghierea polițienească a societăților comerciale, cari nu stau sub supraveghierea autorităților sau au fost înființate în baza unor legi speciale.

Ministerul r. u. în baza autorizării cuprinse în paragraful 9 punct 3, al articolului de lege LXIII din 1912 ordonă ca toate societățile comerciale, asociațiunile înființate în baza unor legi speciale, băncile etc. pe teritoriul comitatelor: Baranya, Bacibodrog, Torontal, Temes, Caraș-Severin, Hunedoara, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Treiscaune, Târnava-mare, Alba-inferioară, Târnava-mică, Odorheiu, Cic, Murăș-Turda, Turda-Arieș, Cojoena, Solnoc-Dobăca, Bistrița-Năsăud, Selagiu și a orașelor cu magistrat: Pécs, Zombor, Baja, Szabadka, Neoplanta (Ujvidék), Panciova, Timișoara, Vârșet, Cluj, Murăș-Oșorhei, precum și de pe teritoriul orașului Fiume și împrejurime și al Croației și Slavoniei, trebuie luate sub supraveghiere polițienească în toate acele cazuri, când s'ar ivi bănuiala, că activitatea lor e contrară legilor, ordinațiunilor sau statutelor sau, iau o direcție contrară

* Capitol, reprodus cu învoirea autorului, a d-lui Dr. Hantos Elemér, deputat, din opul său premiat de Academia maghiară: «A monarchia pénzügyi harcckészültsége, mozgósítása és hadviselése».

estimările de acum ale recoltei să fie mult mai pesimistice decât cele din raportul anterior. Numai chiar la ovăs se arată o neînsemnată creștere. Recolta spi-coaselor de toamnă astfel abia dacă va putea fi considerată de *mijlocie-slăbuță*. Cele de primăvară dau nădejdi ceva mai bune, mai ales ovesele. — Dintre plantele de săpat porumbul stă destul de bine, cu toate că furtunile din 23 Iulie c. au făcut și aici pagube destul de însemnate. Cartofii arată neîntrerupt prospecte de o recoltă *bună*, iar napii în general de una *foarte bună*. Nutrețurile artificiale din a doua cosire au dat rezultate bunișoare ca și fânețele dar uscarea nutrețurilor s'a făcut și se face cu mare greutate. Poamelor le-au făcut mari stricăciuni furtunile.

Grâul — cu excepțiunea ținuturilor deluroase — s'a secerat deja mai peste tot locul, în țară, dar dusul acasă și imblătitul au fost și sunt mult împiedecate de timpul ploios. Imblătirile de până acum au adus aproape numai desiluzii atât în ce privește cantitatea cât și calitatea. Producțiunea totală de grâu se evaluează acum cu circa 2.300.000 măji metrice mai mică decât înainte cu două săptămâni. Această scădere a recoltei — afară de motivele amintite mai sus — se mai datorește și căldurilor mari și neașteptate de pe la începutul lui Iulie. Grăunțele s'au strâns dintr'odată și au rămas astfel mai mici și mai ușoare. Pe lângă grâu de 78—80 kgr. la hectl. se găsește — și încă în cea mai mare parte — și grâu numai de 73—78 kgr. la hectl. Teritoriul sămănat de prezent cu grâu se arată — după datele statistice adunate — cu 6.064,234 jug., cari — după rapoartele intrate la minister din toate părțile țării — ar da, ca media pe 5'63, o recoltă generală de grâu de 34.100,000 măji metrice, față cu 36.400,000 m.m. cu media de 6'01 din raportul anterior și cu 41.190,237 m.m. — media de 7'60 — din anul trecut.

Secara s'a secerat deja aproape fără excepțiune și căratul și imblătitul ei acum e în curgere. Tot aceleași împrejurări — ca și la grâu — au făcut ca recolta, ce se așteaptă și la secară să fie evaluată mai jos decât în raportul anterior. Cu circa 200,000 măji metrice se crede că va fi mai slabă recolta de secară decât se arată în raportul anterior. La un teritoriu de 1.941,412 jug. se așteaptă — cu media de 6'24 m.m. pro jugăr — o recoltă generală de secară de 12.117,000 m.m. La penultima prețuire recolta eră evaluată, cu media de 6'57 la totalul de 12.750,000 m.m., iar anul trecut am avut la un teritoriu 1.876,593 jug. cu media de 7'07 un total de 13.273,594 m.m.

Orzul din cauza ploilor celor multe, în mare parte, numai acum se seceră. Cel de toamnă pe alocurea s'a imblătit dar rezultatele nu corespund așteptărilor în nici o privință. Se arată, față de prețuirea anterioară o scădere de aproape 525,000 m.m. E sămănat, de prezent, cu orz un teritoriu de 1.952,854, de pe care — cu media stabilită de 7'49 — ar fi a se recolta circa 14.620,000 m.m. În anul trecut de pe 2.030,455 jug. s'au recoltat, cu media de 8'55 în total 17.380,022 m.m. orz.

Ovăsul, la șes, acum e ajuns la secere, pe când mai la deal numai acum e în coacere. Timpul din urmă, cald și umed i-a priit mai ales la formarea grăunțelului. Are spicul destul de mare și paiul înalt. Prospectele recoltei au crescut cu circa 150,000 m.m. De pe un teritoriu de 1.867.426 jug. cât e sămănat cu ovăs se speră o recoltă — media de 7'04 — de circa 13.146,000 m.m. față cu 14.487,020 m.m. la un teritoriu de 2.027,868 jug. cu media de 7'14 din anul trecut.

Porumburile s'au dezvoltat frumos în ultimele două săptămâni. Numai în Ardeal stau ceva mai slab, deși și acolo se constată, în general, o îndreptare. Aceste sămănături sunt în general înalte și de culoare verde sănătoasă. Ici-colea ghiata a cauzat oarecari pagube împiedecând mai ales formarea grăunțelor. În caz de timp favorabil se speră o recoltă *mijlocie-bună* de porumb, deși furtunile din 23 Iulie au făcut pe alocurea pagube destul de însemnate. În Ardeal par a fi mai slabe porumburile — relativ — în comitatele Făgăraș și Brașov.

Cartofii au înflorit deja și în Ardeal și prin părțile muntoase ale țării. Se aud plângeri sporadice de stricăciuni de peronospora etc. precum și aceea că pe alocurea, în urma ploilor multe, fructul a început a putrezii în pământ. În general cartofii promit până acum o recoltă bună.

Napii de zahăr, aproape în întreaga țară, stau foarte bine și promit o recoltă bună sau chiar excelentă. Pe ici pe colea stricăciuni neînsemnate de insecte. Ploile cele multe au necesitat pe alocurea o nouă săpare. Tot același lucru se poate afirma în general și despre *napii de nutreț*.

Rapița e deja imblătită și rezultatele sunt în ce privește cantitatea slăbuțe, pe când în privința calității, mulțămitoare. *Plantelor de grădină* timpul acesta umed le-a fost foarte priincios și se dezvoltă bine. Promit o recoltă abundentă, în caz de timp favorabil. *Fasolea* ca și celelalte *păstăioase* se dezvoltă deasemenea foarte bine. *Varza* promite o recoltă bună deși pe ici pe colea se anunță stricăciuni mai mici de insecte. *Cânepa și inul* sunt frumoase. Sunt aproape coapte de cules și promit o recoltă bună. Dintre *nutrețurile măiestrite*, trifoiul a dat la a doua cosire o recoltă bunișoară dar s'a uscat foarte anevoie și astfel i-s'a alterat încâtva calitatea. Acest lucru se poate afirma aproape fără excepțiune despre toate nutrețurile făcute anul acesta. Luțerna acum se cosește, sau chiar e cosită de-a treia oară și promite o recoltă bună. Pășunile sunt încă tot verzi și frumoase oferind vitelor nutremânt deajuns. Recolta de *poame* care în general promitea a fi mulțămitoare, a fost alterată încâtva de furtuna din 23 Iulie a. c.

Viile au mult să sufere din cauza boalelor lor obișnuite, ca peronospora etc., cari boale au fost favorizate în mod deosebit prin ploile cele multe din acest an. Prospectele recoltei sunt diferite — după ținuturi — dar în general se crede că nu va trece peste mijlocie.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Budapesta, 30 Iulie 1914.

În urma ruperei legăturilor diplomatice cu Serbia în presara zilei de 25 l. c. situația financiară a devenit critică. La bursele indigene s'ar fi iscat o panică cu urmări ușor de prevăzut, cari la tot cazul ar fi fost exploatate în chip neomenesc din partea contramineurilor, dacă senatul bursei din Viena n'ar fi decretat închiderea bursei pe zilele din 27—29 l. c. Așa a făcut și bursa din Budapesta, punând astfel stăvilă unei derute cu urmări dezastruoase. Ieri seară au ținut atât senatul bursei, cât și interesenții o conferință, în care s'a discutat pașii necesari pentru proximele zile. S'au făcut diferite propozițiuni și s'a decis ca bursa de bucate să rămână încă două zile închisă. La Viena s'a decis ca și bursa de efecte să rămână deocamdată închisă, așteptându-se dezvoltarea evenimentelor, respective plecarea pe coboriș a lavinei, observându-se dimensiunile, ce o să ia. Cursurile tuturor efectelor scăzuseră enorm. Renta de cor. ung. de 4% ajunsese la finea săptămănei trecute de s'a încheiat chiar și cu 75.80%. S'a făcut și propozițiunea, ca deocamdată să se permită la bursă exclusiv afacerile per cassa cu livrare efectivă promptă, prin cece s'ar cam lua apa de pe moara contramineurilor.

Pe piața de bani e lucru natural, că în astfel de timpuri nu numai că lipsesc ofertele total, dar reescontorii somează la replătiri în numărare pe singuraticii lor debitori, asaltați fiind în mai mare măsură și din partea deponenților, cari sunt cnemați la arme, astfel cererile legitime ale acestora trebuie neconditionat satisfăcute, până când deponenților, cari numai de teama nebazată, care îi cuprinde în urma declarării războiului li-se solvesc numai sume mici, respective se observă cu cea mai mare rigoare termenele de abzicere, dându-li-se totodată explicațiunile necesare și liniștindu-i atât prin afișe, cât și prin ziare și prin circulare.

Singurul izvor de bani e Banca Austro-Ungară a cărei contingent de bilete libere de dare ce-l avea per 23 l. c. de circa 60 mil. cor. în curând a dispărut, ajungând în circulațiune un contigent de bancnote suse la dare, care până acum se evaluează la circa 400 mil., iar per ultimo va fi și mai mare. Înaintările la centrala din Budapesta a băncii de emisiune au fost Luni în 27 l. c. de 54 mil., Marți de 42 mil. și Mercuri 37 mil. La Viena înaintările din 28 l. c. au trecut peste 100 mil. cor., iar Mercuri asemenea n'au stat cu mult înapoia acestei sume.

Banca Austro-Ungară satisface în măsură satisfăcătoare și în modul cel mai culant cererile de devize, punându-le la dispozițiunea pieții chiar cu mult sub prețurile urcate de azi la cari au ajuns; d. e. deviza Berlin s'a urcat la 118.67½, Paris 96.85—97.05, Londra 24.36—24.56. În urma vânătăoriei directe după aur, care de altfel l-am văzut așa de rar în circula-

țiune în ultimii 3 ani, piesele de 20 franci în aur au ajuns a se nota cu 19.80—20 cor.

Banca Holandei a urcat etalonul oficios dela 3½ la 4½% în 29 l. c. Cu astfel de urcări vor urmări în curând pe rând și celelalte bănci de emisiune.

*

Bursele de efecte în vederea conflictului european.

În conferințele interesenților și a băncilor mari ținute ieri s'a discutat pașii necesari și atitudinea ce o s'oa băncile în fața evenimentelor cu ocaziunea deschiderii bursei, ce trebuia să se întâmple azi. Băncile au fost hotărît, că vor limita cursul minimal până la care ar lăsa să se scărteze acțiunile proprii, susținând însă limita aceea sub orice împrejurări și între granițele posibilității. S'au făcut apoi fel și fel de propozițiuni, dar fiind divergințe de păreri, hotărîri unisono nu s'au adus. În ședința ținută ieri p. m. senatul bursei dela Viena a decis, ca atât bursa de efecte, cât și cea de bucate să rămână până la alte dispozițiuni închise, în acest sens și senatul bursei din Budapesta, care s'a întrunit în ședință ieri la 6 ore seara, durând discuția până la 9 oare.

La *Berlin* s'au sistat afacerile pe termin, dar cu toate acestea efectele au pierdut din nou câte 7—12%. Asemenea s'a închis bursa din *Basel* (Elveția), pe zilele din 30 și 31 l. c. La *Barcelona* (Spania) s'a închis bursa în urma bătăii formale ce s'a iscat între culisieri și agenți. Asemenea s'a închis bursa din *Amsterdam* până la altă dispozițiune.

Dispozițiunile acestea s'au luat pentru a nu expune efectele la o devaluare fără rost, pe urma căreia multe existențe s'ar nimici, dat fiind, că multe pozițiuni de efecte ar trebui lichidate executiv în lipsa de acoperire deplină, respective în lipsa posibilității întregirii aceleia în împrejurările precare actuale.

V. V. B.

CRONICĂ.

Reglementarea profesiunii de contabil în România. De câțiva ani se agită în România reglementarea profesiunii de contabil. În special absolvenții școlilor superioare de comerț prin asociațiunea lor și prin «Revista de comerț și contabilitate» au cerut în nenumărate rânduri o lege, prin care să se dea dreptul numai la anumite persoane a exercita profesiunea de contabil, fixându-se în acelaș timp drepturile și datoriile celor însărcinați cu ținerea contabilității. De curând mai mulți absolvenți ai școlilor superioare de comerț intrați în Parlament, au dat absolvenților promisiunea că după rezolvirea marilor reforme la ordinea zilei, se va aduce în discuția Parlamentului și chestiunea legiferării profesiunii de contabil, probabil cu ocazia discutării modificărilor ce urmează să se aducă legii Camerilor de comerț.

În adunarea anuală a membrilor corpului absolvenților școlilor comerciale superioare, d. I. St. Rădescu, președintele corpului, a declarat că un membru al guvernului s'a interesat de aproape de chestiunea corpului contabililor și a cerut relații asupra legiuirilor străine în această materie.

*

Cum Italia este țara în care este cea mai bine reglementată profesiunea de contabil, iată câteva relații asupra legii Italiene din 15 Iulie 1906.

Prin această lege se recunoaște numai contabililor înscriși în colegii dreptul de a exercita în mod public profesiunea de contabil.

Fiecare provincie își are colegiul său, cu reședința în capitala provinciei și cu secții în celelalte orașe.

Pentru a putea fi înscris cineva în colegiu trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

a) Să fie cetățean Italian și să aibă toate drepturile civile.

b) Să nu fi suferit nici o condamnare, care cade sub prevederile art. 28 din legea dela 8 Iunie 1874 referitoare la exercițiul profesiunii de avocat.

c) Să fi obținut diploma de contabil sau să fie licențiat al unei școli superioare de comerț.

d) Să fi făcut practică de 2 ani pe lângă un contabil înscris în colegiu și să fi trecut un examen practic.

e) Să aibă reședința obicinuită în provincia unde vrea să se înscrie.

Ceice posedau vreunul din titlurile indicate la litera c) și cari exercitau profesiunea de contabil în momentul aplicării legii au fost scutiți de practică.

Asemenea au fost scutiți de practică și chiar de titluri ceice au exercitat profesiunea de contabil timp de 10 ani înainte de aplicarea legii. Ceice au exercitat-o numai 5 ani vor da un examen practic.

SUMAR.

La Situație. — Un cuvânt către deponenții băncilor. — Mobilizarea financiară a Monarhiei. — Dispoziții extraordinare luate de guvern din prilejul mobilizării. — Agricultură: Situațiunea financiară. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Reglementarea, profesiunii de contabil în România.

Banca națională a României.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1913			1914	
13 Iulie			5 Iulie	12 Iulie
A C T I V				
207.860,164	151.192,164	} stoc metallic	} aur --- 153.630,107	210.549,453
	56.668,000			
1.966,556	Argint și diverse monede ---		934,740	887,232
192.527,686	Portofoliul român și străin ---		180.699,214	175.850,764
47.955,772	{ 29.388,700 Imprumuturi pe efecte publice ---	} 25.056,300	47.122,932	49.278,656
	{ 48.072,100 Impr. pe ef. publ. in ct. curent 46.445,100			
	{ 18.567,072 29.505,028 din care nu s'au ridicat let: 22.222,744 24.222,356			
12.802,059	Imprumul Statului (fără dobândă) ---		11.924,059	11.924,059
11.956,544	Efectele capitalului social ---		11.546,177	11.546,177
17.129,877	Efectele fondului de rezervă ---		16.762,877	16.762,877
4.104,781	Efectele fondului amort. imobil. mobil. și mașinilor ---		4.036,281	4.036,281
6.449,959	Imobile ---		6.720,472	6.720,472
888,070	Mobilier și mașini de imprimărie ---		1.075,309	1.075,420
277,899	Cheltuieli de administrațiune ---		25,264	70,489
143.706,627	Efecte și alte valori în păstrare ---		131.002,117	130.804,017
151.420,614	Efecte în gaj și în păstrare provizorie ---		134.760,280	136.467,280
55.437,819	Conturi curente ---		21.479,956	22.021,500
16.523,635	Conturi de valori ---		23.664,690	24.353,937
4.948,268	Conturi diverse ---		8.430,277	14.794,254
875.956,330			810.734,098	816.857,418
P A S I V				
12.000,000	Capital ---		12.000,000	12.000,000
34.608,682	Fond de rezervă ---		37.179,870	37.179,870
5.151,834	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini ---		5.526,192	5.526,192
448.381,200	Bilete de bancă în circulațiune ---		414.287,200	413.630,360
3.646,903	Profit și pierdere ---		3.810,594	3.810,594
484,252	Dobânzi și beneficii diverse ---		157,143	386,513
51.138,703	Conturi curente și recepise la vedere ---		14.244,484	16.769,347
295.127,241	Efecte și alte valori de restituit ---		265.762,397	267.271,297
25.417,515	Conturi diverse ---		57.766,218	60.283,245
875.956,330			810.734,098	816.857,418

Taxa: Secont 5 $\frac{1}{2}$ %, Dobânda 6%.

„CRIȘANA“

institut de credit și economii societ. pe acții în Brad
(comit. Hunedoarei).

CONCURS.

2-2

Diracțiunea subsemnată publică prin aceasta concurs pentru ocuparea *postului de practicant* devenit vacant la filiala institutului din Gurahont (Honc6, com. Arad) cu termenul până la *10 August n. 1914*. Postul este a se ocupa la *1 Septembrie n. 1914*.

Dela recurenți să recere, ca să fie absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, să cunoască, în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană. Cei cu serviciul militar împlinit și cu praxă de bancă vor fi preferiți.

Emolumentele sunt următoarele: salar lunar 80 cor., 15% după salar ca adaus de șcumpete și tanțiemă statutară.

Cererile însoțite de atestate în original sau copie legalizată sunt a se înainta pe adresa direcțiunii institutului din Brad.

Brad, 16 Iulie n. 1914.

Diracțiunea.

Banca națională a României.

ACTIV.

Bilanțul general încheiat la 30 Iunie 1914.

PASIV.

		L b				L b	
Cassa	{ Bilete de bancă	110.212,980—		Capital		12.000,000—	
	{ Argint	957,673 50		Fond de rezervă		37.179 870 55	
	{ Aur	154.223 015 80	265.393,669 30	„ de amort. imobilelor, mobilier și mașini			
				de imprimerie		5 526,192 06	
Stoc metalic		210.821,404 —		Fond de pensuni și ajut. al funcționarilor Băncii		2.656,406 14	
Trate considerate ca aur			56.598,338 90	Bilete de bancă / în circulație	418 938,320—		
Portofoliu rom. și străin Centrala		118.884,323 50		emise din cari: { aflate în casă	110 212,980—	529.151,300—	
Portof. rom. Sucursale și Agențe		66.118,982 77	185.003,306 27	Conturi-curente și recipise la vedere		12.854,042 17	
Imprumutul statului (fără dobândă)			11.924,059 40	Reescontul semestrului viitor		1.478,769 80	
Imprumut. pe / Centrala		13.846 500—		Efecte și alte valori de restituit		260 569,197—	
efecte publice / Suc. și agențe		10.084,400—	23.930,900—	Conturi diverse		53.397,189 90	
Imp. pe efecte publice în c.-curent		24.309,360 71	48.240,260 71	Profit și Pierdere		3.810,594 36	
Efectele capitalului social			11.546,177—				
„ fondului de rezervă			16.762,877 68				
„ „ amortizarea imobilelor, mo-							
bilier și mașini de imprimerie			4.036,281 08				
Efectele fond. de pensie și ajutoare al funcț. băncii			2.602,148 07				
Imobile			6.719,964 79				
Mobilier și mașini de imprimerie			1.075,309 89				
Dobânzi datorate la împrumut. pe efecte publice			482,408 49				
Efecte și alte valori în păstrare			128.930,417—				
„ în gaj în păstrare provizorie			131.638,780—				
Conturi-curente			20.742,549 18				
„ de valori			21.406,464 74				
„ diverse			5.520,499 48				
			918.623,561 98				

Vice-gubernator: I. G. Bibicescu.

Director: C. Cioranu.

DEBIT.

Contul de Profit și Pierderi încheiat la 30 Iunie 1914.

CREDIT.

		L b				L b	
Salariile personalului de administrație		820,870 55		Sold precedent		3 541 19	
„ „ „ imprimerie		71,813 60		Dobânzi și beneficii diverse		6.107,792 28	
Cheltuieli de adm. impos. { Centrala		813,970 75		Trate și remise și diverse operațiuni			
către stat, diferite taxe și indemnizări { Suc. și ag.		231 403 82	1.045,374 57	cu străinătatea		477,078 98	
Cheltuieli de imprimerie			17,273 15	Venitul efectelor publice		279,226 75	6.864,098 01
Fondul de amortizarea imobilelor			100,000—				
Fondul de amortizarea mobilierului și							
mașinelor de imprimerie			25,000—				
Luminat și încălzit			62,935 50				
Drepturi de prezență			26 710—				
Material pentru fabricarea biletelor			467,355 92				
„ „ imprimerie			12 225 65				
Diferințe de curs la efectel. capit. social			407,485 90				
Sold (beneficiu net)			3.810 594 36				
			6 867,639 20				

Vice-gubernator: I. G. Bibicescu.

Director: C. Cioranu.